

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 2 mars 1915 kl. 3 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om ändring av § 55 riksdagsordningen.

Närvarande: herrar Edén, Clason, Hellberg, Bellinder, K. J. Ekman*, Mannheimer, von Geijer*, Kjellén, von Mentzer, Olof Olsson, Gullberg, Larsson i Västerås, Räf, Beckman, Hallén, Hildebrand, Kropp, Sterne, Bogren och Andersson i Höckerum.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I en inom första kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 55, har herr *Clason* hemställt, »att riksdagen ville såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande förslag till ändrad lydelse av § 55 riksdagsordningen:

Riksdagsordningen.

§ 55. Motion i ämne, som tillhör ständigt utskotts behandling, må av riksdagsman i den kammare, han tillhör, göras inom tio dagar från riksdags öppnande, dock att i grundlagsfrågor motion må väckas inom trettio dagar från riksdags öppnande. Om motion, föranledes av kungl. proposition, som efter öppnandet till riksdagen avlåtits, må den framställas inom femton dagar från propositionens avlämnande i kammare. Motion i ämne, som tillhör tillfälligt utskotts behandling — — — — — (= nuvarande lydelse) — — — — — även senare må väckas.

I frågor, som röra någondera kammaren enskilt — — — — — (= nuvarande lydelse) — — — — — är samlad.

Bihang till riksdagens protokoll 1915. 5 saml. 5 häft. (Nr 6.)

Motion bör alltid — — — — — (= nuvarande lydelse) — — —
— — av olika beskaffenhet sammanföras.»

Till stöd för sitt förslag har motionären anfört följande:

»Frågan om förbättrad organisation av riksdagsarbetet står alltså på dagordningen. Bland olägenheter, som för närvarande råda, är den starka anhopningen av arbete mot riksdagens sista tid utan allt tvivel en av de största och mest överklagade. Allt som kan göras för att minska en sådan anhopning, bör därför tagas under allvarlig omprövning.

Ett steg i rätt riktning vore här otvivelaktigt en begränsning i den inskränkta motionstid, som för närvarande gäller för motioner i grundlagsfrågor. Eljest skall som bekant motion i ämne, som tillhör ständigt utskotts behandling, väckas inom tio dagar från riksdags öppnande eller, om motionen föranledes av kungl. proposition, som efter öppnandet avlåtits, inom femton dagar efter propositionens avlämnande. Likaledes skall motion i ämne, som tillhör tillfälligt utskotts behandling, i regel väckas inom tjugu dagar efter riksdags öppnande. I båda dessa fall innebära nu gällande bestämmelser en inskränkning i den förut stadgade motionstiden, en inskränkning, som på sin tid (1909) genomfördes just för att underlätta riksdagsarbetet.

Goda skäl synas föreligga för att nu även med hänsyn till motioner i grundlagsfrågor vidtaga en likartad begränsning.

Den i dylika ämnen obegränsade motionstiden medför nämligen flera olägenheter. Den lockar motionärer att spara sina förslag i grundlagsfrågor tills långt fram under riksdagen. Men därigenom ej blott försvårar den för konstitutionsutskottet att från början planlägga sitt arbete på sätt, som eljest vore möjligt. Den försenar också i hög grad detsamma och förhindrar därigenom utskottet från att förr än under riksdagens sista tid insända åtskilliga av sina betänkanden. Det kan också inträffa, att den för utskottet omöjliggör att ägna de sent inkommande förslagen den prövning, som annars kunnat ifrågakomma. Olägenheterna hava för övrigt skärpts genom den stegrade arbetsbörda, som utskottet under senare år underkastats genom dels regeringsärendenas och i följd därav statsrådsprotokollens växande omfattning, dels kommunallagstiftningens överflyttande till utskottet.

Huru detta försenande av utskottets arbete under de sista åren inverkat på anhopningen av riksdagsärenden mot slutet av riksdagarna, kan belysas av följande siffror. Av 30 betänkanden från konstitutionsutskottet år 1911 kunde 10 avgivas först efter den 1 maj, av 41 betänkanden 1912 21 först efter den 1 maj, därav 10 efter den 15 maj, av 33

betänkanden 1913 12 först efter den 1 maj, därav 11 först efter den 15 maj. Av utskottets 34 betänkanden under sistlidna års andra riksdag kunde icke mindre än 20 avgivas först under augusti månad.

Både för konstitutionsutskottets eget arbete och för undvikande av riksdagsärendenas allt för starka koncentring på de sista arbetsveckorna skulle det alltså vara till stort gagn, om utskottet i samma grad som alla andra ständiga och tillfälliga utskott kunde räkna på att under riksdagens första tid få för sig i regel framlagda de frågor, som det har att behandla.

Olägenheter av en sådan reform av den art, att de skulle kunna förhindra dess genomförande, synas ej föreligga. För vederbörande motionärer bör det icke vara omöjligare att före riksdagen eller under dess första tid förbereda motioner i grundlagsfrågor, än det är att förbereda sådana i andra frågor. Något behov för dem att även under riksdagens senare del bringa just grundlagsfrågor å bane lärer däremot svårigen kunna förefinnas, i varje fall icke något behov, som icke kan tillfredsställas genom den allmänna bestämmelsen i § 55 Riksdagsordningen att »i frågor som av redan inom någondera kammaren fattat beslut eller annan under riksdagen inträffad händelse omedelbarligen föranledas, må motion framställas, så länge riksdagen är samlad». Därvid är jämväl att beakta, att såväl Kungl. Maj:t som konstitutionsutskottet självt äga rätt att när som helst under riksdagen framlägga förslag i grundlagsfrågor. Däremot måste det givetvis vara oegentligt både att tillerkänna det utskott, som har att bereda grundlagsändringar, en mera begränsad granskningstid, än de utskott, som hava att bereda andra frågor, och att därefter underställa riksdagens beprövning så betydelsefulla frågor som grundlagsfrågor först då, när dess ledamöter äro som mest upptagna av ett flertal andra ärenden.

Om således den oinskränkta motionstiden i grundlagsfrågor bör väsentligt inskränkas, följer dock icke därav, att den med nödvändighet behöver begränsas lika starkt som motionstiden i andra ämnen. För den enskilde riksdagsmannen kan det innebära en fördel att först få avlämna sina motioner i övriga frågor och sedan kunna ägna någon ytterligare tid åt de konstitutionella. En tidsfrist av trettio dagar från riksdags öppnande synes dock vara till fyllest för väckande av motioner i grundlagsfrågor.»

I det förslag till riksdagsordning, som konstitutionsutskottet vid 1809 års riksdag först framlade för rikets ständer, fanns ingen annan föreskrift till begränsning av tiden för den enskilde riksdagsmannens

Historik.

förslagsrätt än den, som innehölls i följande stadgande i 56 §: »Intet ärende må nedläggas utan ståndets uttryckliga beslut, ej heller något upptagas eller föredragas så sent, att beslutet därom kunde bliva fruktlöst». Sedan vid förslaget behandling hos ständerna från olika håll uttalats önskvärldheten av att viss tid från riksdagens början måtte ut sättas, efter vars förlopp nya frågor ej finge väckas, erhöll på konstitutionsutskottets hemställan 56 § riksdagsordningen i sin slutliga lydelse följande avfattning: »Intet ärende må nedläggas utan ståndets uttryckliga beslut. Ej heller må, med undantag av grundlagsfrågor, nya ämnen av riksdagsmän väckas, sedan tvenne månader från riksdagens början enligt 27 § tilländalupit, såvida icke sådana frågor av redan fattade beslut eller redan upptagna ärender eller under riksdagen inträffande händelser omedelbarligen föranledas». I nu återgivna lydelse bibehölls ifrågavarande paragraf ända till tiden för 1866 års representationsreform, allenast med de jämkningar, att den till två månader fastställda allmänna motionstiden år 1815 inskränktes till en månad och år 1863 ytterligare begränsades till allenast fjorton dagar.

Orsaken till den undantagsställning med avseende å tiden för frågas väckande, som 1809—1810 års konstitutionsutskott sålunda beredde förslag i ämne av grundlags natur, har icke av utskottet angivits, men torde densamma tvivelsutan vara att söka i den ordning, som regeringsformen av 1809 föreskrev för granskning av rikets grundlag samt väckandet och behandlingen av förslag om ändringar, förbättringar och förklaringar därav. Enligt 81 § tillkom det nämligen konstitutionsutskottet ensamt att i berörda hänseenden göra framställningar till rikets ständer. Den enskilde riksdagsmannens initiativrätt i grundlagsfrågor inskränkte sig åter till en befogenhet att till *utskottet* ingiva förslag, och endast om utskottet gjorde ett sådant förslag till sitt blev detsamma draget under ständernas prövning. Att gå därhän att binda utskottet självt vid en viss kort tidsfrist för framställningars avgivande hade uppenbarligen varken stått samman med sättet för utövningen av utskottets rätt och plikt till grundlagarnas granskning eller påkallats av det praktiska ändamål, som låg bakom en begränsning av den fria motionsrätten i allmänhet.

I 1866 års riksdagsordning upptogos bestämmelserna om motionstid i 55 §. Enligt denna skulle motion i ämne, som tillhörde ständigt utskotts behandling, väckas inom tio dagar från riksdagens öppnande. Från 1810 års riksdagsordning bibehölls dock ovanberörda undantagsbestämmelse med avseende å grundlagsförslag, oaktat den dittillsvarande grunden för stadgandet, den särskilda ordningen för dylika förslags

väckande och handläggning, försvunnit ur den nya riksdagsordningen, i det att enligt densamma motion i ämne av grundlags natur väckes i riksdagens kamrar på enahanda sätt som andra motioner. Någon motive- ring för undantagsstadgandets bibehållande förebragtes ej i det statsråds- protokoll, som var bifogat Kungl. Maj:ts förslag till ny riksdagsordning, och det synes sannolikt, att stadgandets kvarstående helt enkelt berott på ett förbiseende. När sedermera förslag år 1908 framlades och påföljande år slutligt antogos i syfte att lätta riksdagsarbetet — förslag vilka bland annat gingo ut på inskränkningar i tiden för väckande av motion i anledning av kungl. proposition ävensom av motion i ämne, som till- hör tillfälligt utskotts behandling — lämnades, även då, motionstiden i grundlagsfrågor oberörd. Under diskussionen om berörda förslag fram- kommo emellertid uttalanden, som visa, att man icke saknade blick för de olägenheter för riksdagsarbetet, som den oinskränkta motionstiden på området medförde.

Såsom den föregående framställningen torde hava givit vid handen, har alltsedan tillkomsten av 1810 års riksdagsordning en tendens gjort sig gällande att alltmera begränsa den tid, som för motions väckande stått den enskilde riksdagsmannen till buds. Orsaken härtill lärer otvivelaktigt i första hand vara att söka i ärendenas ständigt växande mängd, som framkallat en strävan att organisera riksdags- och när- mast utskottsarbetet för att därigenom i möjligaste mån påskynda detsamma och förhindra en alltför stark anhopning av ärendena under riksdagens sista tid. Att syftet varit det nu nämnda fram- går exempelvis av den motivering, med vilken konstitutionsutskottet vid 1859—1860 års riksdag stödde sin tillstyrkan av den då föreslagna förkortningen av den allmänna motionstiden från en månad till fjorton dagar. Utskottet erinrade därvid, att riksdagarnas långvarighet och den dryga kostnad, som därigenom tillskyndades samhället, länge ut- gjort föremål för klagan, samt att en icke obetydlig tid åtginge, innan riksdagen komme i full verksamhet, vilket först låte sig göra, sedan vederbörande utskott fått mottaga alla till dem remitterade frågor. Sedan tillika påpekats, att det då föreliggande förslaget till inskränk- ning av motionstiden framkommit i förhoppning, att därigenom en för- kortning av riksdagarnas överklagade längd måtte kunna åstadkommas, anförde utskottet följande: »Konstitutionsutskottet, som är övertygat därom, att antagande av den i förslaget gjorda inskränkning i motions- tiden otvivelaktigt skulle medföra åtminstone en motsvarande förkort- ning av riksdagarnas längd, anser icke den åsyftade förändringen kunna

*Utskottets
yttrande.*

medföra några olägenheter. Att riksdagsmännen därigenom skulle berövas erforderlig tid att författa sina tillämnade motioner, är en invändning, som vid närmare eftersinnande torde finnas icke förtjäna avseende. Det är att önska, det icke andra motioner väckas än sådana, som grunda sig på verkligen känt behov; men ett dylikt behov måste ju vara i de flesta fall insett, redan före ombudens avresa till riksdagsorten, och är det således att antaga, det varje omtänksam riksdagsman, innan han dit ankommer, stadgat sin åsikt om vilka förslag han vill framställa. För att skriftligen avfatta motion i ett ämne, varmed man förut är fullt förtrogen, därtill lärer icke erfordras särdeles lång tid.»

Visserligen är det antagligt, att även utan inskränkning av motions tiden det övervägande flertalet motioner skulle inkomma på kamrarnas bord i början av riksdagens samvaro. Att en obegränsad motions tid skulle vålla brist på arbetsmaterial under de första veckorna av riksdagstiden vore väl därför icke annat än i undantagsfall att befara. Olägenheten för utskottsarbetet av en till tiden fri motionsrätt ligger fastmera däri, att densamma omöjliggör en samlad överblick över arbets materialet och därmed i hög grad försvårar en praktisk och enhetlig planläggning av vederbörande utskotts verksamhet. Särskilt skarpt framträda nackdelarna i de fall, då de på olika tider väckta frågorna stå i något slag av beroende till varandra. Till följd av nu anförda benägenhet att verka förryckande på det normala utskottsarbetet kunna senkomna motioner vålla en tidspillan och olägenhet, som icke alltid står i proportion till motionernas antal och betydelse i och för sig. Redan den omständigheten, att en motion väntas framkomma, kan inverka störande, även om densamma sedermera helt utebliver. Men därjämte ligger det i sakens natur, att senkomna motioner måste verka i hög grad menligt för riksdagsarbetet i dess helhet genom den ökade anhopning av ärenden mot riksdagens slut, som därav måste föranledas.

På grund av de obestriddiga praktiska fördelar, som sålunda äro förenade med en begränsning av motionstiden, har även, såsom den föregående framställningen utvisar, för de allra flesta fall en dylik begränsning blivit hos oss införd. Undantages den ur arbetssynpunkt skäligen betydelselösa grupp av frågor, som röra någondera kammaren enskilt, äro för närvarande de konstitutionella frågorna de enda ärenden, för vilkas väckande viss tid ej är föreskriven. Utskottet har ovan sökt påvisa den historiska grunden till berörda undantagsförhållande. Av vad utskottet därvid anført torde framgå, att det nuvarande stadgandet om obegränsad motionstid i grundlagsfrågor näppeligen är att anse såsom resultatet av ett lagstiftarens medvetna

överbäggande utan snarare bör betraktas säsom en från ett äldre riksdagsskick ännu bestående kvarleva, vars historiska grundval numera bortfallit.

Det lär icke heller kunna förnekas, att ovan anförda skäl för en begränsning av motionstiden i allmänhet tala för en inskränkning av densamma jämväl med avseende å grundlagsfrågor. Visserligen har, säsom nedanstående tablå utvisar, antalet grundlagsmotioner, som vid de senare årens riksdagar inkommit till konstitutionsutskottet under riksdagens sista tid, icke varit alltför stort. Men också här gäller, att

Förteckning över vid 1910—1913 årens riksdagar ävensom vid 1914 års B-riksdag väckta grundlagsmotioner, som ej haft samband med kungl. proposition.

År	Inkomna till utskottet under tiden					Summa	År	Inkomna till utskottet under tiden					Summa
	16—14 1 2	15—14 2 3	15—14 3 4	15—30 4 4	Efter 30 4			19—17 5 6	18—17 6 7	18—17 7 8	18—31 8 8	Efter 31 8	
1910	4	—	1	—	—	5	1914	2	3	5	—	—	10
1911	4	3	5	1	—	13	(B-riks-						
1912	10	1	—	2	5	18	dagen)						
1913	9	2	—	1	2	14							

Anmärkning: Då i en del fall samma motion väckts i båda kamrarna, har dylik motion i förteckningen upptagits säsom allenast en motion.

den särskilda omgång och tidsutdräkt, som dylika motioner förorsaka, icke kunna mätas endast efter framställningarnas antal. Därest vid tiden för sådana senkomna motioners remitterande utskottets arbete i övrigt vore helt eller i det närmaste slutfört, skulle givetvis olägenheterna mindre framträda. Sedan år 1909 frågor rörande kommunalagstiftningen överförts till konstitutionsutskottets förberedande handläggning, och då statsrådsprotokollen, vilkas granskning ankommer på utskottet, år från år svällt till allt vidare omfång, har emellertid utskottets arbetsbörda på senare år så avsevärt vuxit, att utskottets arbetstid numera plägar vara fullt upptagen under hela den tid, riksdagen är samlad. Erfarenheten har ock att framvisa mer än ett exempel därpå, att i riksdagens sista tid inkomna grundlagsförslag inverkat i hög grad störande på konstitutionsutskottets arbete. Det ligger även i öppen dag, att säsom motionären påpekar, den utredning som kan ägnas de sent avgivna motionerna, blir mindre god och fullständig än eljest behövt vara fallet, vilket givetvis, då det rör ämnen av grundlagsfrågors grannliga natur, är så mycket betänkligare. Härtill

kommer, att handläggningen av tidigare till utskottet hänvisade, men ej slutbehandlade frågor lätteligen kan av nu berörda anledning bliva lidande. Utskottet anser fördenskull, att fastställande av viss motionstid i grundlagsfrågor skulle vara till avsevärt gagn såväl för konstitutionsutskottet självt, vilket för närvarande är det enda av riksdagens utskott, som ej åtnjuter förmånen att kunna räkna på en bestämd motionstid, som ock för den arbetsprodukt, utskottet kan underställa kamrarna. Att ett underlättande och påskyndande av utskottets arbete ävenledes måste i sin mån fördelaktigt inverka på riksdagsarbetet i stort, särskilt genom att lätta på den arbetsmängd, som mot slutet av kamrarnas samvaro plägar hopa sig, är uppenbart.

Emot en fixerad motionstid i grundlagsfrågor skulle kunna invändas, att en grundlagsändring ej skulle med önskvärd skyndsamhet kunna åvägabringas, därest vid den tidpunkt, då behov av en sådan ändring framträder, den stadgade motionstiden redan gått till ända, varigenom i ogynnsammaste fall ett uppskov på tre år bleve nödvändigt. Härvid må till en början anmärkas, att en försening med avseende å framförandet av ett grundlagsförslag i normala fall kunde bliva av betydelse allenast under sista året av en treårsperiod, enär en grundlagsändring dock aldrig kan företagas till definitivt avgörande förrän efter nya val till andra kammaren. Dessutom skulle emellertid, såsom motionären påpekar, även efter den ifrågasatta begränsningens vidtagande alltjämt kvarstå under hela den tid, riksdagen är samlad, såväl Kungl. Maj:ts befogenhet att avlåta proposition som konstitutionsutskottets egen motionsrätt, varjämte ju också på fall av förevarande art är tillämplig den allmänna bestämmelsen i 55 § riksdagsordningen, att »i frågor, som av redan inom någondera kammaren fattat beslut eller annan under riksdagen inträffad händelse omedelbarligen föranledas, må motion framställas, så länge riksdagen är samlad.» Det lär i betraktande av nu anförda utvägar icke kunna med fog påstås, att, om någon gång på ett mer framskridet skede av riksdagens arbete ett oförutsett behov att bringa ett grundlagsförslag under riksdagens prövning skulle yppa sig, icke också möjlighet därtill skall kunna beredas. Denna möjlighet bleve för grundlagsärenden i intet fall mindre, men i visst avseende till och med större än i andra riksdagsfrågor.

Om sålunda enligt utskottets mening motionstiden i grundlagsfrågor kan utan olägenhet begränsas, bör givetvis å andra sidan inskränkningen ej göras större än som oundgängligen kräves av det syfte, man därmed vill vinna. Vid bedömande av denna fråga bör

beaktas, så väl att konstitutionsutskottets befattning med statsrådsprotokollens granskning och handläggning av förslag på kommunallagstiftningens område utgöra var för sig i stort sett självständiga arbetsuppgifter, vilka tillika äro av det omfång, att utskottet därigenom har fullt tillräckligt arbetsmaterial under riksdagens första tid, som ock att den särställning, de konstitutionella frågorna till följd av sin särskilt grundliga natur intaga, utgör ett giltigt skäl att för väckande av förslag i desamma medgiva en rundligare tillmätt tid än som i andra ämnen står till buds. Också har motionären för sin del föreslagit en motions-tid av trettio dagar. Vid vägande av nyssberörda synpunkter har det förefallit utskottet, att tidsfristen skulle kunna utsträckas med tio dagar därutöver och förty fastställas till fyrtio dagar från riksdagens öppnande. En sålunda bestämd motionstid, som för en den 16 januari öppnad riksdag komme att omfatta tiden till och med den 24 februari, bleve fyra gånger längre än motionstiden i andra frågor, som tillhöra ständigt utskotts behandling, och dubbelt så lång som motionstiden i fråga, som hänvisas till tillfälligt utskott. Det torde ej kunna bestridas, att med en motionstid av sådan längd kravet på tillräcklig beredsetid för framställande av förslag i grundlagsfrågor bleve fullt tillgodosett, och å andra sidan äventyras dock icke de fördelar, som ur synpunkten av utskottsarbetets planmässiga bedrivande stå att vinna genom en begränsning.

Såsom i viss mån belysande för räckvidden av ett stadgande om en fyrtio dagars motionstid i grundlagsfrågor kan påpekas, att utav de i ovanintagna tablå avsedda motioner efter nämnda tid från riksdagens öppnande inkommit vid 1910 års riksdag en (av summa fem), vid 1911 års riksdag nio (av tretton), vid 1912 års riksdag åtta (av aderton), vid 1913 års riksdag fyra (av fjorton) och vid 1914 års B-riksdag åtta (av tio). Givetvis har utskottet ej förutsatt, att, därest motionstid varit föreskriven, berörda motioner helt eller delvis skulle hava uteblivit. Men de hade under angivna förutsättning måst inkomma till utskottet tidigare än vad nu varit fallet, och fördelen därav hade, såsom av vad ovan anförts torde framgå, både för utskottet och för riksdagen varit avsevärd och betydligt större, än nyssnämnda siffror i och för sig giva vid handen.

Slutligen må anmärkas, att utskottet, som i övrigt ej har något att i sak erinra emot motionen, företagit en del jämkningar av redaktionell art i det av motionären framlagda förslaget till ändrad lydelse av 55 § riksdagsordningen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av ifrågavarande motion, måtte antaga såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling följande

Förslag

till

ändrad lydelse av § 55 riksdagsordningen.

(Nuvarande lydelse:)

§ 55.

Motion i ämne, som tillhör ständigt utskotts behandling, må av riksdagsman i den kammare, han tillhör, göras inom tio dagar från riksdags öppnande eller, om motionen föranledes av kungl. proposition, som efter öppnandet till riksdagen avlåtits, inom femton dagar från propositionens avlämnande i kammare. Motion i ämne, som tillhör tillfälligt utskotts behandling, må väckas inom tjugu dagar efter riksdags öppnande, kammare obetaget att för särskilt fall medgiva, att sådan motion även senare må väckas.

I grundlagsfrågor samt i frågor, som röra någondera kammaren enskilt, så ock i frågor, som av redan inom någondera kammaren fattat beslut eller annan under riksdagen inträffad händelse omedelbarligen föranledas, må motion framställas, så länge riksdagen är samlad.

(Föreslagen lydelse:)

§ 55.

Motion i ämne, som tillhör ständigt utskotts behandling, må av riksdagsman i den kammare, han tillhör, göras inom tio dagar från riksdags öppnande, dock att motion i grundlagsfråga må väckas inom fyra-tio dagar från öppnandet och motion, som föranledes av kungl. proposition, vilken efter öppnandet till riksdagen avlåtits, inom femton dagar från propositionens avlämnande i kammare. Motion i ämne, som tillhör tillfälligt utskotts behandling, må väckas inom tjugu dagar efter riksdags öppnande, kammare obetaget att för särskilt fall medgiva, att sådan motion även senare må väckas.

I frågor, som röra någondera kammaren enskilt, så ock i frågor, som av redan inom någondera kammaren fattat beslut eller annan under riksdagen inträffad händelse omedelbarligen föranledas, må motion framställas, så länge riksdagen är samlad.

(Nuvarande lydelse:)

Motion bör alltid skriftligen till protokollet avlämnas. Ej må i en skrift flera mål av olika beskaffenhet sammanföras.

(Föreslagen lydelse:)

Motion bör alltid skriftligen till protokollet avlämnas. Ej må i en skrift flera mål av olika beskaffenhet sammanföras.

Stockholm den 2 mars 1915.

På utskottets vägnar:

NILS EDÉN.

Reservation:

av herrar *Olof Olsson, Gullberg, Larsson i Västerås, Hallén, Kropp, Sterne och Bogren*, vilka ansett, att motionen bort av utskottet avstyrkas.
